

ORULR

ᠠᠨᠤᠨᠠᠨᠤᠨᠤᠨᠤᠨ

Տարեկան գին Կ. Պոլսյո եւ գաւառաց համար 6 մէնիս
Վեցամսեայ 3 ,
Մանուգման տողը մէկ անգամի
համար 2 ղրտէ է. աւելի ան-
գամներու համար սակարկութիւն
կը լինի :

Տէր և Տիօրէն Մ. Յ. ՄԷԼԻՔԵԱՆ

ᄃ ᄆ ᄇ ᄈ ᄉ ᄊ

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ եւ
այլ գրութիւն պէ՛տ է ուղղել Մ.
Յ. Մէլիքեան, Պոսթը, Ալի ճառ-
ստսի բիւ 20 Տ. ձիվէլէեան է-
մէնսիի սպարանը:

Խմբագիր Բ. ՊՊԶԱՃԵԱՆ

20 *Amurum*

Կ. ՊՈԼԻՍ 4 ՅՈՒՆՈՒՍԲ

ԱՁԳԱՅԻՆ
ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Շարաթները շարաթներու կը յաջորդեն առանց աղգային գործոց անկերպարան։ վիճակին մէջ քարուքման ամենավորը նշալ մը տեսնուելու Մեխիսանական վիճակն որուն արդէն տարիներէ ի վեր ընտելացած ենք , գեռ կը շարունակէ , և չգիտենք թէ ե՞րբ պիտի գայ այն երանելի օրն , յորում մեր Աղգ- Պատրիարքարանի մէջ աղգային զօրաւոր իշխանութիւն մը հաստատաւ տեսնելու բարեբաղդութիւնը պիտի ունենանք , լսն մը , որում գրեթէ 3-4 'տարիէ ի վեր ակնկառոյց չայ աղգին ողջամիտ դասն , էն ոմանք որ իրենց խղճին ձայնը խեղդեցում , ասոր է՝ Կառակը կ'իշխեն անդէլ , բայց ասոնք են աղգին բուն ներքին թշնամիները : Բ. Դրան և Աղգային Պատրիարքարանի միջեւ յարաբերութեանց ներկայ վիճակը չե՞ն տեսներ , որ ամեն աղգասէր Հայու սրտին մօրմօք պատճառելու բնութիւն ունի , և միթէ այս վիճակը չէ՞ արդիւնը այն պաշտօնախարական դրութեան , որոյ ներքեւ ապրեցաւ աղգը քսնի մը տարիներ շարունակ : Ներկայ անիշխանական վիճակն , յորմէ աղատելու համար ցարդ եղած ջանքերն ապարդիւն ելան դժբաղդաբար , արդիւնը է նաեւ այն անտարբերութեան , որով աղգային գործոց վարիչք կը տեսնէին նախորդ Պատրիարքական իշխանութեան օրով բռնուած թիւրքաւարականութիւնն և կը բռնէին Սակայն այժմ աղգն է որ կը տուտէ , և անոնք որ պատասխանատու են այս վիճակին , չգիտենք այժմ ի՞նչ կը խորհին

Տոն օրերու մէջ ենք, և ազգի
դժբաղդաբար զուրկ է ո՛չ միայն
Մայր Աթոռու Հայրապետէն, այլ
և Կ. Պոլսոյ Պատրիարքէն, Գրեթէ
երկու ք ու կէս ամսէ ի վեր ոչ մի-
այն յայտագեցանք Պատրիարք մը
ընտրել, այլ և ընտրութեան հը-
րամանագիրն իսկ չկրկնք ոտանալ
Չենք բռնել թէ Ազգ. Վարչութիւնն
իւր ջանքերը զայցաւ ներկայ անիշ-
խանական վիճակին բազմացեալ վախ-
ճանը լուծիտցնելու համար, բայց
չենք կարող նաև անտես տունել տայն
սխալ քայլեր, որք առնուեցան շը-
տապելու եւտնեդով, և զորս դարձ-
մանելու համար բազմաառարար եր-
կար ժամանակի մը պէտք ունե-
ցանք, և դեռ պիտի ունենանք :
Երբեքն կը խորհինք թէ ի՞նչ պիտի
լինէր ազգային գործոց վիճակն, ե-
թէ չլինէր Պատր. Գեր. փոխանորդ-
Հայրն, որ քանի մը տարինեքէ ի

լիբը, և ի կենդանութեան հոգեւորոյս
Ներսէս Սրբազանի խօսքի, գրեթէ
միակից որո՞՞ւմդ իշխանութիւնն ե-
ղած և իւր ուխտանքն առնալ ջանք չէ
խնայած ըստ կարգաւորն անդգալի
ընկրու անիշխանական վիճակին
գառնութիւնները, Ն. Գերասիմա-
նութիւնն, որոյ նոր պաշտօնը թէ
և կայսերական վաւերացումը դեռ
չէ ստացած, իւր պաշտօնին պա-
հանջմանց արժանի գործունէու-
թիւն մ'է վուխճանութիւն մը
ցոյց կուտայ, և Աղբ. Պատրիար-
քարանի ընթացիկ գործոց երեսի
վրայ չմիայուն մեծապէս կը նշու-
տէ: Ազգն՝ իւր արդի անիշխանա-
կան տողնապալից վիճակին մէջ
չնօրհակալ պէտք է լինի Գեոր. Ռուս-
տոգլխանի, որ, իրեն անձնուէր
պաշտօնեայ Հայկական եկեղեցւոյն
գրեթէ ինքիքը կը բաղմապառակէ
իւր վրայ ժանրայող բազմաբնակ
բազմանց հասնելու համար, և չը
թեւոյնք է իւր շատ անհաշի-
ման մէջ: Տեղապահական պաշտօ-
նին Ն. Գերասիմանութեան յանձ-
նութիւն արդէն ճանաչումն էր այն
երախտագիտական զգացմանց, զորս
Աղբ. վարչութիւնն կը տածէր առ
այլ:

Շարժուս հրատարակեցինք. Ազգային վարչութեան մէկ պաշտօնական— միանգամայն լաւատեսական— ազգին, որ կը փութար հերքել հրատարակութեան մէջ յերեււան ելած զրոյցներն ի մասին Պատրիարքական Պոյրութեւն յապաղման պատճառներուն: Սակայն Ազգ. վարչութիւնն՝ իւր այս պաշտօնական ազգին հետ ի միասին՝ հարկ տեսած էր նաեւ բարձրաստիճան հեկեղեցականներէ բաղկացեալ պատգամաւորութիւն մը զըրկել առ Մեծ-Եպարքոս Բարձր Սալտ վաչա, որ չէ կրցած ընդունիլ զայն՝ իւր ծանրաշղթալ վիճակին և մանաւանդ նախապէս իմաց տրուած չլինելուն պատճառաւ: Այսու հանգրծ, պատգամաւորութիւնը բոլորովին ապարդիւն ելած չկրնար համարուիլ. և եթէ ոչ ուղղակի գէթ անուղղակի կրցած է կայսերական կառավարութեան հաղորդել Ազգ. վարչութեան լաւձանքը: Մեր թէւ և ո՛չ վարչութեան չտի լաւատես ոչ ալ ոմանց չափ յոռետես ենք, սակայն կը յուսանք թէ պատգամաւորութեան ձեռնարկն ունեցած է ակնկալեալ արդիւնքն, զի ինչպէս երէկ ևս ծանուցինք, Մեծ-Եպարքոս Բարձր Սալտ վաչա ուղած է անանկ Պատրիարքական դործակաւորարդութեց կայսերական կառավարութեան սրջումը նմա հաղորդելու համար: Մինչեւ այս ասդերը գըրւած պահուն դեռ չկրցինք իմանալ կառավարական ղեկուցումն, եթէ երբէք ղեկուցում մ'եղած է:

Զգիտենք Ազգ. վարչութիւնն ընդէն՝ կը դառնազորի ի նիստ հրաւիրել Ազգ. երեսփո. ժողովն, որ իւր օրակարգին մէջ, չըսենք աւելի, ներքին կարեւոր խնդիրներ ունի, որոց լուծման համար կը վախճանք թէ ի վերջոյ ժամանակ չգտնէ : Ասոնք են էջմիածնի կաթողիկոսական և Երուսուղիմայ պարտուց խնդիրներն : Այդեւոք անհրաժեշտ հարկ մ'է որ Ազգ. ժողովն, իւր վերջին սուգի դադարմանէն անմիջապէս, յետոյ դումարելի առաջին նստին մէջ, Պատրիարքական բնորութիւն կատարէ, մինչ քան զՊատրիարքական ընտրութիւնն ոչինչ ընդհատ կարեւոր խնդիրներ ամիսներով ննջելու դատապարտուած են : Կաթողիկոսական ընտրութեան որոշեալ թուականը տակաւ կը մօտենայ, և Թուրքիոյ Հայք տակաւին չեն գիտեր թէ, ինչպէս պիտի մասնակցին ընտրութեան կամ ինչպէ՞ս պարտաւորուին : Երուսուղիմայ պարտքն յառաջդիմեաւ վրայ է, և ահա՛ նոր տարւոյն հետ տոկոսներու նոր բարդում մը կը կրէ իւր վրայ, և սակայն Ազգ. վարչութեան ամիսներէ ի վեր տաժանելի աշխատութեամբք պատրաստած անգիկազորին պարունակութիւնը դեռ անծանօթ կը մընայ : Եթէ Ազգ. վարչութիւնն օգտակար համարած է ղինուորական տրոյ վրայ յաւերմամբ հաւաքել յիշեալ պարտքն, ընդէն՝ կը յապաղէ այդ ծրագրին երեսփոխանական ժողովէն ընդունելութեան փութացումը, քանի որ ղինուորական տրոյ բաշխման ժամանակը մերձեցած է, զոր եթէ ընդունայն անցունենք, հարկ պիտի լինի տարի մ'ես սպասել Գայտնի է թէ ղինուորական աուրքը մարտ ամսէն կ'սկսի բաշխուիլ և դանձուիլ. ուստի եթէ մինչեւ մարտ Ազգ. վարչութեան բերած առաջարկն ազգային գերագոյն մարմինն՝ այն է երեսփո. ժողովոյ հաւանութիւնն ու վաւերացումը չստանայ կամ ստանալու ժամանակ չգտնէ, ինչ պիտի ընենք կամ ինչ կը խորհի Ազգ. վարչութիւնն : Ըստ մեզ անհրաժեշտ հարկ մ'է երեսփո. ժողովոյ անյապաղ դումարումն, առանց սպառնալու Պատրիարքական Պուրբութիւնին գալուստն, որ չկրնար գրգռել մը լինիլ ժողովոյ դումարման առաջին այն ստիպողականութեան զոր զգեցած են կաթողիկոսական և Երուսաղէմի պարտուց խնդիրներն, որոց վրայ Ազգային վարչութեան խորին ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք :

Տօներն , որք ուրախութեան
օրեր են , ո՛րքան աւելի մօտեան ,
դժուրեւեմն և կարեկցութեան ըշ-
գաղումն անքան հզօր կ'իշխէ մեր

որտի՛ն վրայ, երբ յիշենք մանաւանդ-
վեր այն դժբաղդ հարկւրաւոր ա-
րիւնակիցներն, որք Ազգային Տան
մէջ պատասպարուած են կարօտ մեր
ամենուս գթութեանս փրկստոնէա-
կան և մարդասիրական պարտակա-
նութիւն մ'է մեր ուրախութեանց
մասնակից ընել այն կարօտեալ եղ-
բայրներն, որք բաղդին զանա-
զան դժնդակ հարսւածոց ներքեւ
թշուառութեան մատնուած են :
Մեր ուրախութիւնն ու խնդու-
թիւնն ամբողջ եղած չկրնար լինիլ
երբ մտածենք թէ, մեղէն ոչ
բաղում հեռի, Ազգային Հիւան-
դանոցի մէջ պատասպարեալ 600 ի
չափ աղգայինք եթէ ոչ ամբողջական
գէթ մասնակի միսթարութիւն մը
զգուտ համար մեր գթութեան ու
օժանդակութեան կը կարօտին :
Կարելի չէ անկարեկիր լինել մեր
նմանեաց դժբաղդութեան, երբ
խորհինք թէ, մեր քիսկ կրնանք
նոյն աղգաւորացի լինել :
Ներկայ տօնի օրերն անխառն
գոհունակութեան զգացմամբ ան-
ցունելու համար մեր նուիրական
պարտքն է Աստուծոյ մեզ նուիր-
ած պարգեւներէն բաժին հանել
նաեւ մեր տառապեալ եղբարց, և
միսթարել զանոնք . ուստի պարտք
կը համարեմք յանուն մարդասի-
րութեան ջերմագին հրաւեր կար-
գաւ տուն կարգի աղգայնոց մար-
դասիրական զգացմանց, որպէս
զի վրութեան չինայել իրենց առատ
նպաստներն այն աղգային հաս-
տատութեան, որ համայն աղգայ-
նոց հոգածութեան առարկայն ե-
ղած է կէս դարէ ի վեր, և այս-
պէս ձեռնառու լինել Պատ. Հոգա-
բարձութեան, որ բնաւ ջանք և
զսպարկութիւն չինայեր այդ հաս-
տատութիւնն այնպիսի վիճակի մը
մէջ պահելու, յորում կը փափա-
քինք տեսնել զայն :

Պատրիարքական Գեր. Տեղապատճ Հայրն յատկապէս, ի խնդրոյ Պատ. Հոգաբարձութեան, յատուկ շրջաբերականներ ղրկած էմպրաքաղաքիս բոլոր եկեղեցեաց քաւորոյններուն, խնդրելով որ յատեն ի եկեղեցւոյ կարգան զանոնք և ժողովրդեան գլխասէր ղգացմանց յորդոր կարգան օգնելու յղչային Հիւանդանացի գլխաղպատսպարեւոց, որոց համար յատուկ պնակներ պիտի շրջագային եկեղեցեաց մէջ, իր սիրեմք յուսով թէ այս յորդորներն անպատասխան չեն մնար, և աղգայինք յօժարովիմ կը վստիան տալ իրենց առատածէան նուէրներն, որովք մեր կտրօտեալ եղբարք ևս մեզ հետ խնդութեամբ պիտի անցունեն ներկայ տօնի օրերն, օրհնելով իրենց նպաստամտոյց ձեռքերը :

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

— 0 —

Ինչպէս երէկ ծանուցած էինք Տանիմարքայի թագաւորին որդիւն՝ վալտըմար իշխանն՝ ոչ թէ առաւօտուն, այլ միջօրէէն զինի հասաւ մայրաքաղաքս Ֆէլլա մարտանաւով որ մեր նաւահանգիստը մտած պահուն ըստ սովորութեան 21 թնդանօթով ողջունեց Օսմ. դրօշակն։ Կայսերական պահակ շոգենաւն ևս փոխադարձաբար թնդանօթով ողջունեց Տանիմարքայի դրօշակն։ Այս թնդանօթաճգութենէն յետոյ Կայսերական պալատան արարողապետ Միւնիւր փաշա՝ ուրիշ քանի մը պաշտօնատարաց հետ՝ Ֆիլլա շոգենաւն երթալով, վեհ. Սուլթանին կողմէ բարի գալուստ մղթեց իշխանին։ Ապա իշխանն՝ իւր սպայից հետ պետական շոգենաւակաւ Պէշիքթաշի նաւահանգիստն ելաւ, և պալատական քառաձի կառօք ուղղակի ելլալով պալատը գնաց, ուր վաշտ մ'Օսմ. զօրք զինուորական պատիւներ տուաւ նմա, և զինուորական երաժշտաց խումբն ալ Տանիմարքայի ազգային երգը նուագեց։ Ետոյ Տանիմարքայի դեսպանին հետ վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւ ունենալով, սիրալիւ ընդունելութեամբ պատուասիրեցաւ, և դիւերը Տանիմարքայի դեսպանատունը վերադարձաւ ուր կոչուեց մը տրուեցաւ ի պատիւ Ն. Բարձրութեան։

Այս դիւեր կայսերական պալատան մէջ շքեղ կոչուեց մը պիտի տրուի ի պատիւ իշխանին։

— Պէշիքթաշի հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, վսեմ. Հասան Ֆէհմի փաշա հինգշաբթի օրը Պէշիքթաշի մէջ երէկ փարիզ հասած է և այսօր ալ Լոնտրա պիտի հասնի։

— Յունաց Պատրիարք Յովակիմ Դ. Սրբազան նախընթաց օրը Դատական դործոց պաշտօնատունն երթալով, այցելութիւն տուաւ, Դատական նախարարութեան տեղակալ Բեամիլ փաշայի։

— Յունական Նէպոլէոն լրագիրը կը ծանուցանէ թէ, ծովապետ Հոպարթ փաշա, որ յատուկ պաշտօնով Լոնտրա ուղեւորեցաւ, վեհ. Սուլթանին կողմէ թանկագին բնածանեղ տարեր է Ուղլիոյ գահաժառանգ Կալէսի իշխանին։

— Մայրաքաղաքէս կը հեռագրեն առ թայմը թէ, արտաքին դործոց նախարար վսեմ. Ասիմ փաշա ծանուցեր է Սերպիական դեսպան Պ. Կրուչիկ թէ, Թուրքո-Սերպիական երկաթուղեաց միացման կէտն որոշելու պաշտօն ունեցող Օսմ. և Սերպիական պատուիրակները վրանիա հասեր և անմիջապէս համաձայնեցին ան տեղւոյ նկատմամբ, ուր Օսմ. և Սերպիական երկաթուղեաց գիծերը պիտի միանան։

— Յար տիւ Պոսթոր դոհուլութեամբ կը ծանուցանէ թէ, ներքին դործոց նախարար Բարձր. Խոհէմ փաշայի ազգու և բացորոշ հրամանաւ, Սէլանիկի կուսակալ Ղալիպ փաշա սկսած է աւելի խիստ ընթացք մը բռնել Պուլլարոց դէմ և աշախուղ հակադէմութիւն մ'ի դործ գնել զանազան կասկածելի հաստատութեանց վրայ։ Յիշեալ լրագրին Սէլանիկի թղթակիցը կ'ըսէ թէ, Սլավո-Պուլլարական համալաւոր գրաւման անողին տնօրէնը կառավարութեան կողմէ հրաւեր ընդունեց է ըստ օրինի արտօնադիր ստանալու, ապա թէ ոչ պիտի փակուի իւր հաստատութիւնը։ Նոյն

թղթակիցը կը հաւատէ թէ, Սէլանիկի նահանգին զանազան դատաւար կառավարչներուն հրաման զրկուած է, որպէս զի Յոյն ժողովրդեան վերադարձնեն այն դպրոցներն ու եկեղեցիներն, զորս Պուլլարք գրաւած էին։

— Սոփիայէն կը հեռագրեն թէ, կարծեցեալ Մակեդոնացիներէ բաղկացեալ խաթամուժ ամբոյս մը օտար տէրութեանց դիւանագիտական դործակատարներուն պաշտօնատանց առջեւ յայտ մ'ըրեր է՝ Պէշիքթաշի դաշնագրին 23 և 62-րդ յօդուածոց դործադրումը պահանջելու համար իրեն միակ միջոց խաղաղելու զՄակեդոնիա։

— Խոտալական ընկերութիւն մը՝ ժամանակ առաջ՝ գրեթէ չնչին գնով մը բաւական ընդարձակ անտառ մը գնած էր Ալպանիոյ մէջ, բայց երբ հարկ եղած էր շահագործել զայն, մերձակայ տեղերու բնակիչք յայտարարած էին թէ, զինուորական պիտի ընդգրկուան անտառին շահագործման և մինչեւ իսկ պիտի այրեն զայն փոխանակ օտարաց ձեռքը թողու սեփականութիւն մը, զոր Ալպանիացիք երկար ժամանակէ ի վեր վարժուած էին իրենք իրենց ստացուածքն համարել։ Նահանգին կուսակալն Խոտալական ընկերութեան պաշտօնէից և Ալպանիացի լեռնականաց միջեւ արիւնահեղ կռուոյ մ'առաջն առնելու համար առժամայէս արգելած էր առաջնոց շահագործել անտառն, և մանրամասն տեղեկադիր մը ղրկած էր առ Բ. Դուռն։ Միւս կողմէ ընկերութիւնն ալ մայրաքաղաքիս խոտալական դեսպանատան դիմած էր, որ Կայսերական կառավարութենէն հատուցուի կըրտնաճեղքողական ընկերութեան կրտսէր Կարապետին համար և կը խնդրէ անմիջապէս բաւեալ գրուած արգելքն, իւր կարծուի թէ այս դործ ընդհուպ պիտի կարգադրուի ի դոհուլութիւն շահակից կողմանց։

— Աւստրո-Հունգարական լրագիրք կ'ը ծանուցանեն թէ, վիեննայի Պոսպական նուիրակն, յանուն աւստրիացի եպիսկոպոսաց, նամակ մ'ուղղեր է Ս. Պապին խնդրելով որ Սլաւաց առաքեալ Ս. Մէթոդիոսի հաղարամեակի տօնին առթիւ կոնգրակ մը հանէ և հրաւիրէ յոյր Օրթոտոքս քրիստոնեայններն՝ իրեն ճշմարիտ հաւատոյ միակ աղբիւր ճանաչել զՀռոմ։ Սակայն վատիկանի յանձնախումբը, Եպիսկոպիկ կարաիւնալին նախադաճութեամբ, որոշեր է թէ պէտք է զգուշանալ քաղաքական խնդրոց դպչելէ։ Յանձնախումբին տեղեկագիրն արդէն մատուցուեր է Ս. Պապին, և կը կարծուի թէ կոնգրակ լոկ կ'ընծական հանգամանք մը պիտի կրէ։

— Վեհ. Սուլթանն հրաման քաւ որ իւր անձնական գանձուն ծախելը 10 հոյր հուժկու երիտարներ բերել տրուի Նորմանտիայէն, որք հրդեհի ջրանները քաշելու պիտի դործածուին։

— Երէկ Թէրեքթեմանը Հազիգաթէն առնելով ծանուցինք թէ, արտաքին դործոց նախարարութեան պաշտօնատան մէջ յատուկ յանձնախումբ մը կազմուած է Չայեան իլիաս Էֆէնտին հարցաքննելու համար։

Նոյն լրագիրն իւր այս աւուր թուով՝ հետեւեալ տեղեկութիւններ կուտայ այս հարցաքննութեան շարժառիթներուն վրայ։

Կրօնքով իսլամ Ռուս զօրավար մ'իւր մեռնելու պահուն 10,000 ռուպլի կտակեր է Մէքքէի Երեմիութեան։ Ռուսիոյ կառավար-

ութիւնը՝ Կ. Պոլսոյ դեսպանատան միջոցաւ՝ 1879ին իրողութիւնը ծանուցեր է արտաքին դործոց նախարարութեան, և Չայեան իլիաս Էֆէնտին նախ՝ Ռուսական հիւպատոսարանն և ապա դեսպանատունը դիմեր է թէ եւ իւր անուամբ ընկալալի մը տալով դուամբ ստացեր է, սակայն աւելի քան 4 տարիէ ի վեր կտակեալ տեղը չէ ղրկեր դրամը։ Բաց աստի, արտաքին դործոց թղթակցութեան խափանեալ դիւանին Բ. օգնական Լաֆէմ պէյի մահուանէն յետոյ, հաստատուելով որ 700 ռուպլ չափ գումար մը պարտք ունէր յիշեալ դիւանին անուակին, Սիւրպի մէջ ունեցած ագարակն ի վաճառ կը հանուի, և գնորդն, որ Հրեայ վաճառական մ'է, Մուրատեան Պոզոս Էֆէնտին ձեռամբ ագարակի գնէն 700 ռուպլ կը յանձնէ Չայեան իլիաս Էֆէնտին ասկէ երեք տարի առաջ, բայց Չայեան Էֆէնտին եւմատական նախարարութեան չյանձնեց այս գումարը, զոր եւմատական պաշտօնատունը կանխավճար ըրած էր, ըստ որում գողցուած գումարը օտարազգեաց ստացուածքը լիւնելով, հարկ եղած էր փոխառութեամբ վճարել։ Այս այս պատճառաւ Չայեան Էֆէնտին հրաժարեցուցեալ է իւր պաշտօնէն, սակայն սա ինքն ուղղեալ պաշտօնական հարցմանց կը պատասխանէ կղեր որ, թէ՛ 10,000 ռուպլին և թէ՛ 700 ռուպլին իւր քով կը մնան, և ցարդ իրենց տեղերը չյանձնելուն պատճառն ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ պաշտօնական ձեւակերպութեանց ցարդ անաւարտ մնալը։

— Ռուսական դեսպան Պ. Թը Նէլիտով, որ արձակուելով Բեքաթաքէ Կասաբէ փետրվարի 1-ին իր անուամբ միջոցաւ մայրաքաղաքս կ'սպասուի։

— Աւստրական և Երկրագործական նախարար Սուպի փաշա նախընթաց օրը խորհրդակցութիւն մ'ունենալով Մեք-Եպարոս Բարձր Սայիտ փաշայի հետ, ինչ ինչ կարեւոր հրամաններ ստացաւ իւր պաշտօնատան վերաբերմով։

— Պարսկական դեսպան Միլլա Մահմէտ խան նախընթաց օրը տեսակցեցաւ արտաքին դործոց նախարար վսեմ. Ասիմ փաշայի և խորհրդական Ֆախրի պէյի հետ։

— Յայտնի է թէ Թուրքաց նախնական վարժարանաց ոմանց մէջ աղայք և օրիորդք ցարդ խառն կը խառնէ։ Թէրեքթեմանը Հազիգաթէ կը ծանուցանէ թէ, բարձրագոյն հրամանաւ, Հանրային Կրթական նախարարութիւնը լոյր նախնական վարժարանաց ուսուցիչներուն թէգրէրէ գրելով, պատուիրեր է որ տղայքն և օրիորդներն դատ զտու սենեակներու մէջ բազմեցնեն։ Այս հրաման արդէն սկսած է դործադրիլ։

— Դահիբէն յունի. 11 թուով կը հեռագրեն թէ Ռուսի զօրավարը յուրեր ստացեր է Կորսոն զօրավարէն։ Մինչեւ դեկտ. 28-ին ինչ աւ էր ի խարթում։

— Լոնտրայէն յունի. 12 թուով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, Սլավոնարակ խօսքին նայելով, Գերմանիա և Ռուսիա կը մերժեն երկուստեան նոր լուծարութեան մը վերաբերմամբ տէրութեանց հաւաքական երաշխաւորութեան դադարաւրը։

— Խոտալիոյ Մերսիկուտի ժողովոյն մէջ, արտաքին դործոց նախարար Պ. Մանչինի՝ Տիրիթի օլըրագրին Պէշիքթաշի թղթակցին արարածան նկատմամբ հարցման մը պատասխանելով, ըսաւ թէ՛ ար-

տարածան հրամանագիրը պատճառարանեալ էր, և թէ ուրիշ թղթակցներ ալ արտաքաւած են։ Յարեց թէ, Գերմանիոյ դեսպանատունը խորհրդարար ծանուցեր է այն պատճառներն, որ Գերմանիոյ կառավարութիւնն յորդորած են այս տնօրինութիւնն ընկելու, յայտարարելով հանդերձ թէ անհնարին էր ետ տալու զայն։

— Աթէնքէն յունի. 12 թուով հետեւեալ կը հեռագրեն առ Նապէ Ֆրայէ Բրէսէ լրագիրն ի վիեննա. — «Գեորգ թագաւորին բոլորալիքը գանուող անձինք անհիմն կը յայտարարեն Թուրքիէն (») լրագրաց ոմանց տուած այն լուրը թէ, Յունաստանի թագաւորին եղբայր վալտըմար իշխանն իրեն պատահական յաջորդ նշանակուած է Պուլլարիոյ Ալէքսանդր Պաթէնպէսի իշխանին։»

— Բոտկորիցայէն (Դարասաղ) կը գրեն թէ, Նիքիթա իշխանն իւր իշխանական գերդաստանին հետ Չէթինէէն Բոտկորիցա հասեր է ամառոյս Աին, ժողովուրդը եւ ռանդալից ընդունելութիւն մ'ըրեր է իշխանական գերդաստանին և նոր տարւոյ առթիւ փայլուն հանդէսներ տրուեր են։ Կայանդին իրիկունն առաջին անգամ լինելով ներկայացուեր է Նիքիթա իշխանին հերթնակած մէկ յանդաւոր որդերգութիւնն, որ Պալքանքա Չարիճա (Պալքանքայ կայսրուհին) կը կոչուի։ Այս ներկայացում կատարելուց յաջորդէ։

ԱՅՍՏՈՒԹԻՒՆ Ի ՊՈՒԼՂԱՐԻՍ

Սոփիայէն հետեւեալ կարեւոր տեղեկութիւններ կուտան։ Փետրվարի 1-ին իւր անուամբ լրագրին։

«Փանի մ'օրէ ի վեր մեծ դժգոհութիւն մը կը տեսնուի Պուլլարիոյ իսլամ ժողովրդեան մէջ, որ կը պատրաստուի խմբովին դադարիլ յառաջիկայ դարնան։ Պուլլարիոյ խաղաղասէր իսլամք կը կարծէին թէ, իրենց Պուլլար հայրենակիցները կ'սկսէին բարեկամական զգացումներ տածել իրենց ներկայումս, հակառակ այն հալածմանց որոց շարունակ ենթակայ էին իրենք փոքրամասնութիւն։ Սըխալած են։

«Վերջին օրերս Քիւսթէնիլի իսլամ մը, իւր ագարակն անարգելով Պուլլարի դիւղացւոց վաճառել չուզելով, գտնի պէս ծեծուեցաւ վազըֆներու յանձնախումբին գրասենեկին մէջ, նախկին նախարար Պ. Թէոտոր Խըսնումֆի կողմէ։ Այս պարոնն ըստ նաեւ Թուրքին թէ, եթէ Պուլլարաց կամքն հաճութեամբ չկատարէ, իւր կամքը մեծ վաճառի մէջ է։

«Միւս կողմէ արտաքին դործոց նախարար Պ. իլիա Չանֆի օրինաց ծրագիր մը ներկայցելելու փոխանական ժողովոյ, բազմաթիւ Մի. ֆիլիներու պաշտօններուն շնորհով որ այս օրէնքն իրենց մնացած միակ առանձնանորհումն ալ պիտի բաւեայ, որ է իրենց յատուկ կրօնական իշխանութեան կողմէ մատակարարուի հոգեւորապէս, Պուլլարաց կողմէ եղած լազատութեան և հաւասարութեան խոստմանց ոչնչութիւնն հասկցած են, և կը պատրաստուին վերջնապէս լքանել իրենց հայրենի երկիրը։

«Սոփիայի կայսերական քովմէսէր Նիհատ փաշա՝ վերոյիշեալ օրինաց նոր ծրագիրն հաղորդեց Բ. Դարան, որ յանդիմանութիւններ ուղ-

